

Здрави растения по време на суша в 10 стъпки

Наръчник за отглеждане
на царевица в сухи условия

www.kws.bg

ПОСЯВАМЕ
БЪДЕЩЕТО
ОТ 1856

СЪДЪРЖАНИЕ

- 4 Толерантност към сушата – лесно да се каже, трудно е да се определи
- 6 Почва и предсеитбена подготовка, ориентирани към засушаване
- 7 Торене, ориентирано към засушаване
- 9 Стратегия при избор на сухоустойчиви хибриди
- 10 Когато студена пролет е последвана от период на засушаване
- 12 Време за сеитба, ориентирано към засушаване
- 13 Гъстота на сеитба, ориентирана за сух период
- 14 Дълбочина на засяване, ориентирана към сушата
- 16 Европейски контрол над Царевичен стъблен пробивач (*Ostrinia nubilalis*)
- 17 Контрол на плевелите в условия на засушаване
- 18 Период за прибиране на царевичната реколта при сухи условия
- 20 Физиология на растението при сухи условия
- 26 Хибриди ClimaCONTROL³ за вашия регион

Винаги бъди
подготвен!

ClimaCONTROL³

ТОЛЕРАНТНИ КЪМ СУША И ВИСОКИ ТЕМПЕРАТУРИ KWS ХИБРИДИ

KWS ЛАУРО FAO 310 НОВ
KWS ХИПОЛИТО FAO 350
KWS АКУСТИКА FAO 370
KWS ИНКАНТО FAO 390 НОВ
KWS АЛМАНЦО FAO 400
KWS АДВИЗИО FAO 450
KWS АДНАНО FAO 480 НОВ

www.kws.bg

ПОСЯВАМЕ
БЪДЕЩЕТО
ОТ 1856

Толерантност към сушата – лесно да се каже, трудно да се определи

Сушата никога не идва сама.

Тя винаги е съпроводена от други важни фактори.

Засушаването само по себе си означава липса на достатъчно вода, при запазване на всички останали фактори на приемливи нива: температура на почвата и въздуха, атмосферна влага, наличие на основните хранителни вещества и активност на неприятелите в различните им форми – насекоми, гъбички и плевели. Тъй като това никога не се случва в практиката, сушата е много по-комплексно явление с различни лица.

Как се сблъскваме със стреса на засушаването?

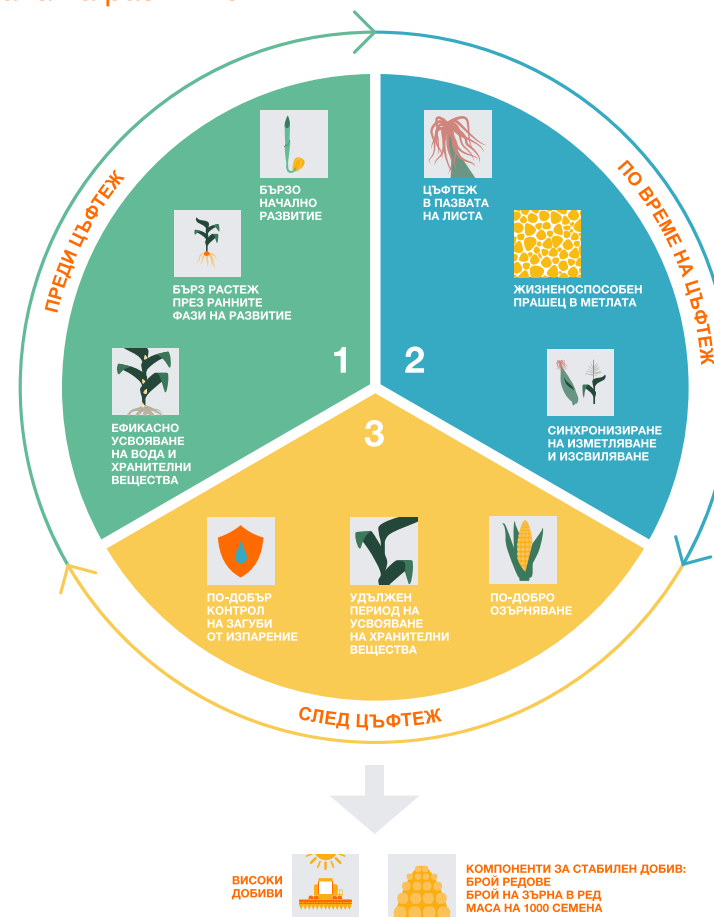
В този наръчник са изброени влиянието, както на климат и почва, така също и на добрата земеделска практика, която е от основно значение за въздействие върху почвата и реколтата. Сеитбооборотът е в основата на запазването на почвеното плодородие. Като база за добра реколта човекът е създал чрез кръстосване на растения понятието „хибрид“, като комплексен метод за преодоляване на тези външни влияния. KWS непрекъснато подобрява генетичния потенциал на своите хибриди, което допринася за по-доброто им представяне при различни стресови ситуации и най-вече тези, свързани със засушаване.

За какво става дума в този Наръчник при суша

Всъщност сме създали настоящото ръководство, за да ви помогнем да оптимизирате агро-техническите си мероприятия при 11-те най-важни момента, започвайки от подготовката на почвата и полето при засушаване до преминаването през целия физиологичен цикъл на културата през трите му основни фази: преди, по време и след цъфтежа.

В резултат на селекционния и генетичен напредък, както и на целенасочените изследвания за толерантност към суша в посочените 3 основни фази, имаме желание да ви представим хибридите, които имат необходимите качества да реагират по-слабо на засушаване чрез кореново развитие, ефективност на асимилация, синхронизиран цъфтеж до създаване на свила, ефективно озърняване на кочана и др. Наричаме тези хибриди ClimaCONTROL³. Открийте повече за тях в този Наръчник.

Запознайте се как ClimaCONTROL³ работи срещу високи температури и суша през трите основни етапа на развитие.

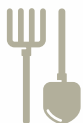
1. Почва и предсеитбена подготовка, ориентирани към засушаване

Цел

- Създаване на оптимални условия за усвояване на хранителните вещества
- По-ефективно усвояване на влагата при воден дефицит
- Запазване на влагата от зимните валежи
- Максимално запазване съдържанието на органични вещества в почвата

Мероприятия

1. Основната оран на почвата трябва да се извърши през есента.
2. Да не се оре или подготвя почвата, когато е влажна, да се използват широки гуми с ниско налягане.
3. Направете вертикална обработка на почвата с продълбочител или плуг за дълбока оран.
4. Минимизирайте броя на предсеитбените обработки.

Корени от лека почва
Източник: Andreas Groß

Корени от тежка почва
Източник: Andreas Groß

2. Торене, ориентирано към засушаване

Цел на Азотното торене (N)

- Осигуряване на оптимално количество N (Азот) на растението
- Поетапно осигуряване на азотната норма според нуждите на царевицата
- Ограничаване загубите на азот и замърсяването на подпочвените води

Цел на Калиевото торене (K)

- Поддържане на необходимите нива калий (K).

Мероприятия

1. Извършете анализ на почвата в дълбочина на кореновата система, за да прецените какви са нормите на NPK в почвата.
2. Направете баланс на запасите и нуждите въз основа на реалистични очаквания за добив.
3. Създайте план за торене. Не търсете най-евтините формулации азотни торове. Използвайте различните видове, като използвате техните свойства за разтваряне (като например - урея (бавни), стабилизирани амониеви (бавни), амониеви (средни) и нитратни (бързи) торове).
4. Внасяйте калий (K) преди и по време на сеитба.
5. Внасяйте азотен (N) тор преди и по време на сеитба. Планирайте внасянето на азот по време на вегетация само във фаза 7-8^{-ми} лист с окопни - торовнасящи култиватори.
6. При използването на азотни торове на по-късен етап да се използват анализатори за листна диагностика.

Калият (K) е важен за силните водни капиляри в растението

Източник: Andreas Groß

3. Стратегия при избор на сухоустойчиви хибриди

Цел

- Разпределение на риска през опасните сухи периоди
- Да се избегне съвпадение на най-високия риск от високите температури и ниската атмосферна влага през периода на цъфтеж

Мероприятия

1. Изберете хибриди най-малко от две различни групи на ранозрелост, за да избегнете климатичния риск.
2. Изберете повече ранни хибриди и ги засейте възможно най-рано.

Поленът е чувствителен в горещо време

Източник: Andreas Groß

Свилата е най-чувствителна към липсата на атмосферна влага.

Източник: Andreas Groß

4. Когато студена пролет е последвана от период на засушаване

Цел

- Подобряване устойчивостта на реколтата срещу опасностите от атмосферни влияния

Мероприятия

1. Изберете по-ранни хибриди, тъй като тяхната студоустойчивост обикновено е по-добра. Засейте ги по-рано и малко по-плитко.
2. Използвайте за начало комбинирани NP торове.

Проблеми при студено време. Бъдете редовно осведомени за прогнозата

Източник: Andreas Groß

5. Време за сеитба, ориентирано към засушаване

Цел

- Да се избегне стреса от засушаване, като времето за сеитба и цъфтеж се придвижи по-рано

Мероприятия

1. Използвайте хибрид, толерантен към ранна сеитба.
2. Спазвайте препоръките за гъстота и дълбочина на сеитба.
3. Следете температурата на почвата при дълбочина на засяване. Започнете при 8-10° C.

Братене: Случва се при много ранна сеитба и спомага за образуването на големи корени.

Източник: Andreas Groß

6. Гъстота на сеитба, ориентирана за сух период

Цел

- Подобряване устойчивостта на реколтата, като използвате подходяща сеитбена норма

Мероприятия

1. Настройте внимателно сеитбения агрегат: той трябва да осигури перфектното вътрередово разстояние.
2. Проверете гъстотата при започване на сеитба: трябва да е с 10% по-ниска от необходимата ви такава при нормални условия за постигане на най-добър добив.

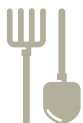
7. Дълбочина на засяване, ориентирана към суша

Цел

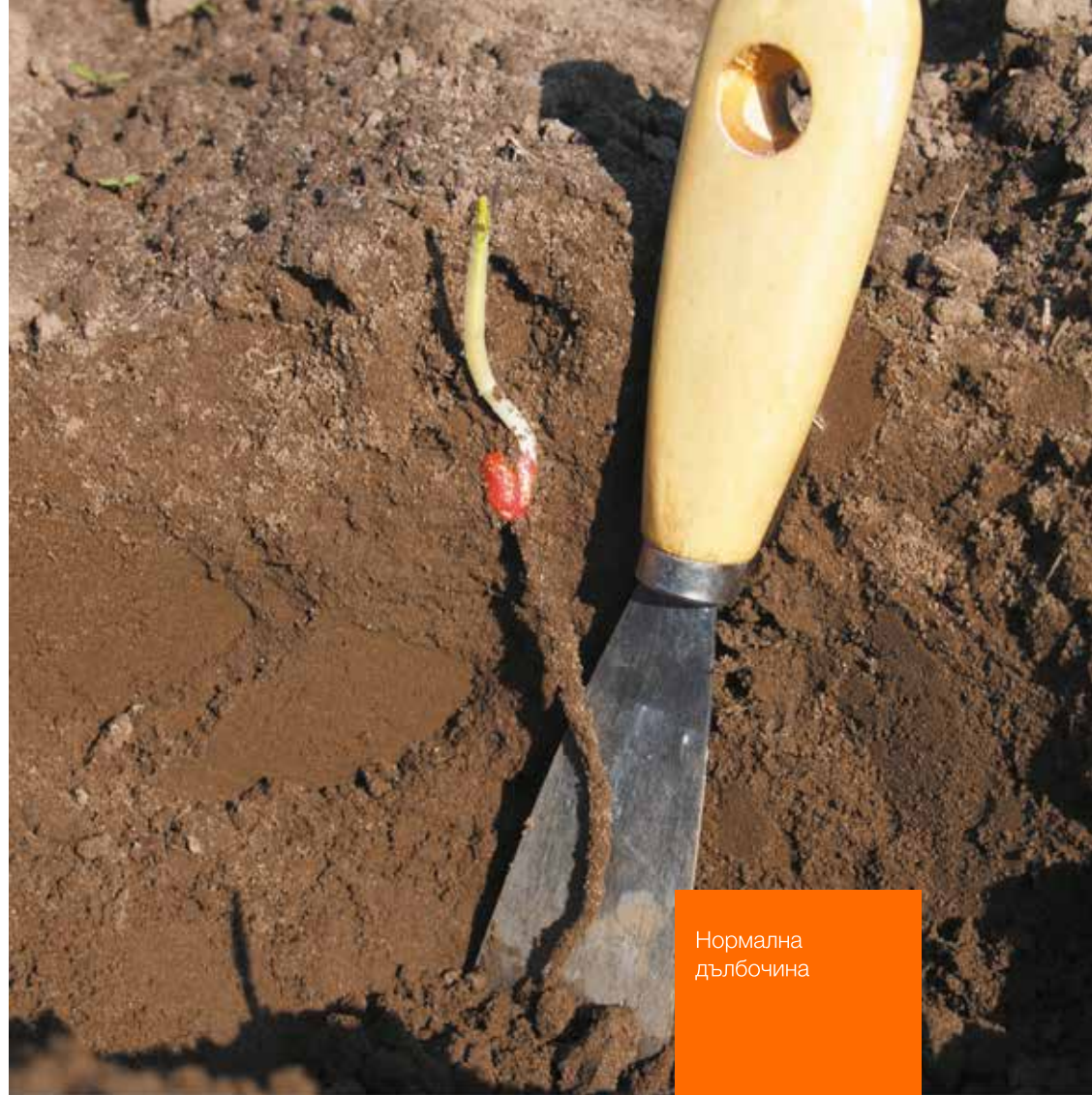

- Добър контакт между влагата на почвата и семената
- Осигуряване на бърз и мощен растеж

Мероприятия

1. По-плитка сеитба.
2. При много пясъчлива почва и висок риск от суша: 10 см.
При тежка почва, при лоша аерация: 4 см.
3. Проверете дълбочината допълнително след сеялката!

Нормална
дълбочина

Източник: Andreas Groß

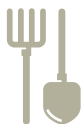
8. Европейски контрол над Царевичен стъблен пробивач (*Ostrinia nubilalis*)

Цел

- Дългосрочно регулиране популацията на Царевичен стъблен пробивач (*Ostrinia nubilalis*) до ниво ИПВ (Икономически праг на вредност)

Мероприятия

1. Подходящо сеитбообращение със Зимна маслодайна рапица, слънчоглед и зърнено-бобови култури.
2. Не оставяйте на полето растителни остатъци.
3. Спазвайте агрономическите срокове за приложение на инсектициди и използвайте биологичните методи за борба - Трихограма.

9. Контрол на плевелите в условия на засушаване

Цел

- Запазване на царевичния посев чист от плевели
- Поддържане на ниско ниво на заплевелеността на почвата

Мероприятия

1. Да се избягва сеитбообращение с житни култури.
2. Химична и механична обработка на почвата от предшественика.
3. Ранно приложение на хербициди (след 3 лист!).
4. Механични предсеитбени и междуредови обработки.

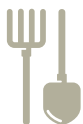
10. Период за прибиране на царевичната реколта при сухи условия

Цел

- Избягване нараняванията по растението
- Запазване максимално ниско ниво на заразяване с Микотоксини
- Жътвата да стартира при влажност на зърното не по-ниска от 15%

Мероприятия

1. Избиране на най-подходящия период за реколтиране. По-ранно прибиране на реколтата, когато на полето още не са се появили плесенните гъби.
2. Избягвайте прибирането на реколтата при влажно време, за да предотвратите увреждане на почвата и увеличаване на плесенните зарази по кочана.

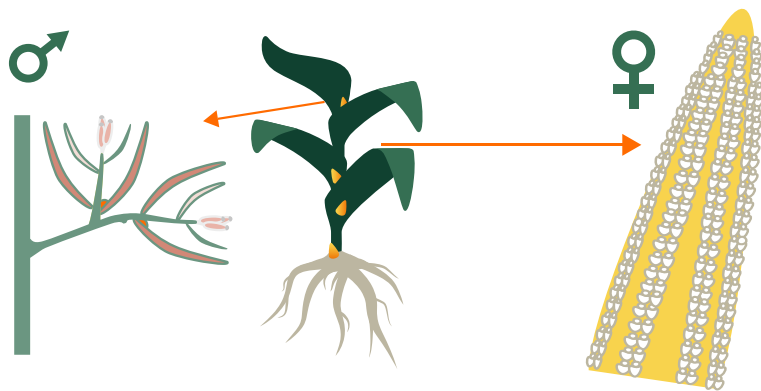
Първи видими симптоми в реакцията на растението в сухи условия

Източник: Andreas Groß

11. Физиология на растението при сухи условия

1 ПРЕДИ ЦЪФТЕЖ

Определяне на мъжки и женски съцветия

Стресът от суша във фазата преди цъфтеж може да увреди фертилността (плодовитостта) на метлицата и свилата. Те се формират през 8-10^{-ти} лист на растението.

- Другите фактори, които носят риск от загуби, са: конкуренцията на плевелите, хербицидни повреди, ранни и късни слани.

Пълното опрашване и потенциалът за добив трябва да се постигнат по време на цъфтежа, дори когато са изправени пред ранни периоди на суша. Толерантен към сушата хибрид е с добре оформена разклонена метлица, пълна с фертилен прашец. Това допринася за по-малко редуциране в броя на редовете зърна и общия брой на зърната, отколкото при други хибриди.

Темповете на растеж и развитие на кореновата система се определят от условията на отглеждане, на първо място от температурата на почвата, от нейната влажност и аерация.

Ранното развитие на дълбока коренова система спомага за подобряване на ефективността при усвояване на влагата и хранителните вещества при засушаване в по-късен етап от развитието на културата. Добре адаптираните хибриди реагират на ранния стрес с дълбоко достигащи и добре разклонени корени. Това до голяма степен е свързано и с количеството азот (N), натрупано в почвата.

2 ЦЪФТЕЖ

Разпръскване на полен и по-дълъг живот на свилата
Ефективно опрашване

Цъфтежът е периода с най-висока консумация на вода от растението. Необходимостта от енергия е максимална, тъй като растението трябва да завърши вегетативния растеж, да произведе цветен прашец (полен), да развие свилата и да създаде ембриони.

При отварянето на поленовите торбички, изхвърляне на полена и особено при удължаването на косата се изисква много повече влага.

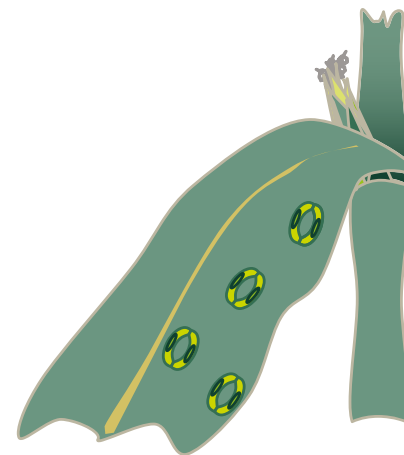
- Хибридите, устойчиви на суша, реализират цъфтежа в кратък, ефективен период от време и в перфектна синхронизация.
- Хибридите, устойчиви на суша, принципно не формират втори кочан, който удължава цъфтежа и нарушава синхронизацията на опрашване.
- Ранният цъфтеж спомага за по-ефективно усвояване на влагата от почвата и рискът за повреди от суша е по-малък.

Опрашването трябва да работи, дори при скорост на вятъра до нула.

- Хибридите, устойчиви на суша, показват метлица, която може да започне цъфтеж напълно преди появата си от най-горния лист.

♀

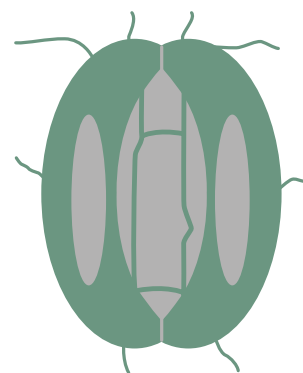

Максимално усвояване на хранителни вещества

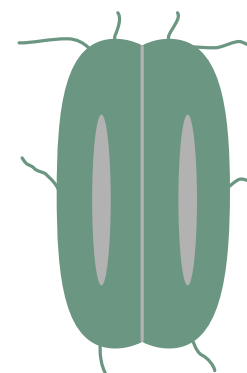
Усвояването на въглероден диоксид (CO_2) при всяко вдишване изразходва вода.

- Хибридите, устойчиви на суша, ограничават газообмена чрез ефективен контрол на стомите (устица) в епидермиса на листа, затваряйки ги плътно през най-горещите часове на деня.

ИЗПЪННА СТОМА -
ОТВОРЕНА

ОТПУСНАТА СТОМА -
ЗАТВОРЕНА

3 СЛЕД ЦЪФТЕЖА

Определяне на действителното тегло на зърното

За образуването на скорбяла растението се нуждае от асимилиране на CO_2 . Stay-green ефектът (способността растението да остане зелено за по-дълъг период) запазва жива сърцевината (паренхима) в основната част на растението, докато то не достигне физиологична зрялост.

- Хибридите, устойчиви на суша, показват определена способност растението да остане зелено, от цъфтеж до узряване на зърното.

Наливането на зърното трябва да започне веднага след опрашването.

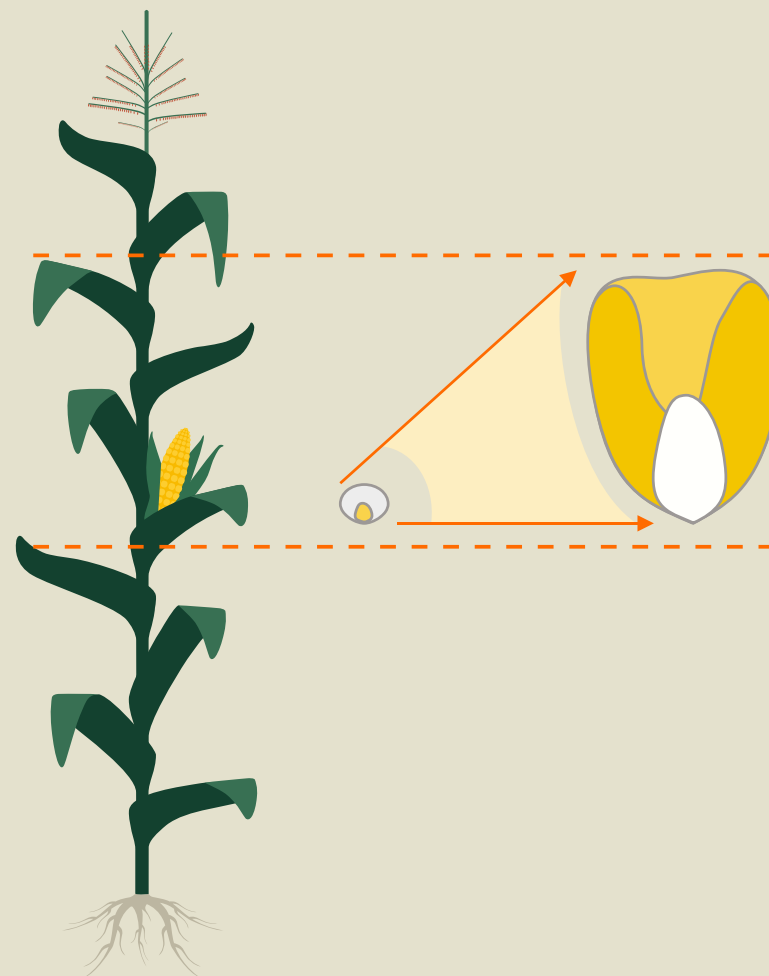
- Хибридите, устойчиви на суша, имат по-кратка фаза на развитие, от оплождането до началото на наливане на зърното.

Целта е да се сведе до минимум загубата на влага от нарастването на кочана до достигане на физиологична зрялост.

- Хибридите, устойчиви на суша, покриват по-добре кочана с обвивните си листа (спати), които се отварят при стадия „черна точка“ на зърното.

При стрес от засушаване в последния стадий хектолитровото тегло на зърното, като последна част от добива, трябва да бъде запазено.

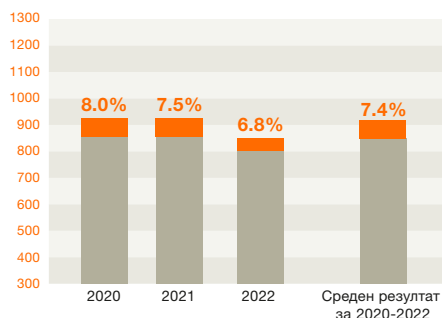
- Хибридите, устойчиви на суша, показват по-малко разлики в масата на 1000 семена в сравнение с другите хибриди.

Хибриди ClimaCONTROL³ за вашия регион

KWS ЛАУРО FAO 310

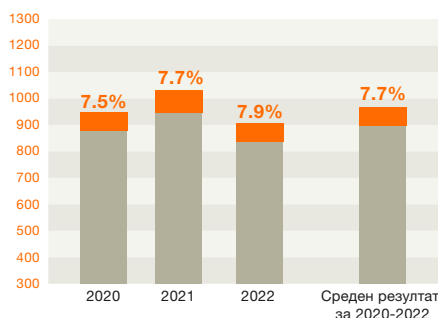
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 280-310*
■ KWS ЛАУРО

KWS ХИПОЛИТО FAO 350

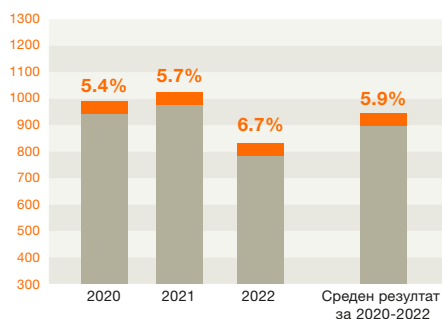
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 340-360*
■ KWS ХИПОЛИТО

KWS АКУСТИКА FAO 370

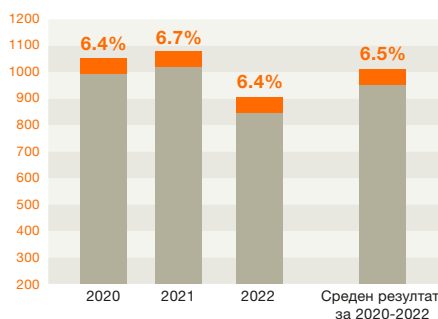
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 360-380*
■ KWS АКУСТИКА

KWS ИНКАНТО FAO 390

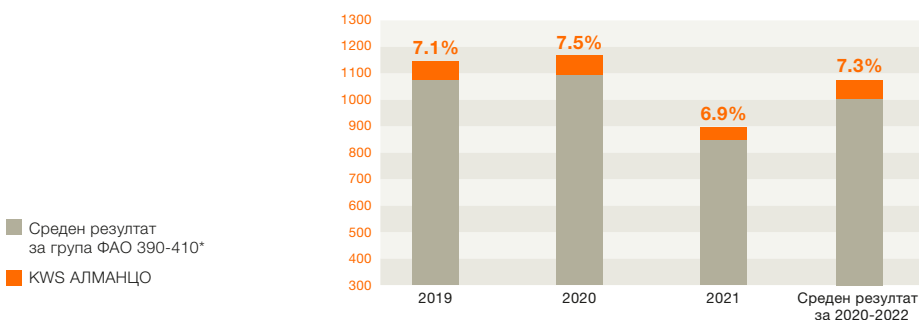
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 380-400*
■ KWS ИНКАНТО

KWS АЛМАНЦО FAO 400

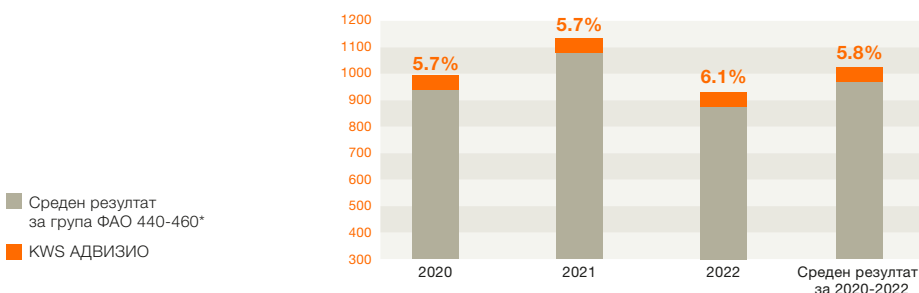
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 390-410*
■ KWS АЛМАНЦО

KWS АДВИЗИО FAO 450

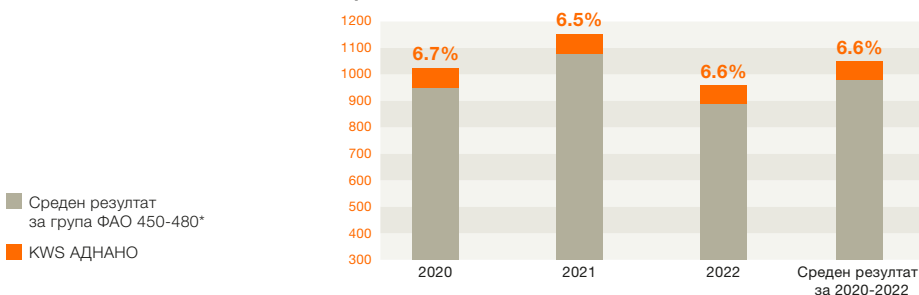
Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 440-460*
■ KWS АДВИЗИО

KWS АДНАНО FAO 480

Среден добив кг/дка 2020-2022

■ Среден резултат за група FAO 450-480*
■ KWS АДНАНО

*Среден резултат за група по FAO представлява осреднен резултат от други KWS хибриди и референтни хибриди на други производители, получени на опитни полета

KWS БЪЛГАРИЯ ЕООД

Арт Бизнес Център,
бул. Христофор Колумб 80, ет. 3, офис 3.2
София 1540
тел: 02/9716320
office-bg@kws.com
www.kws.bg